

MARIANI SEGUER M. D.

XVII

1677

(2)

SCHEDULA MONITORIA

DE

IUSCULO PULLI

LIENTERIAE SPECIFICO.

INSCRIPTA

ROMANO HIPPOCRATI.

VALENTIAE:

EX OFFICINA JOSEPHI STEPHANI DOLZ.

CUM LICENTIA SUPERIORIS.

MEDICO CONSUMATISSIMO,
PRÆILLUSTRI DOMINO
D. ALEXANDRO PASCOLI
PERUSINO,

In Patria Academia Professori
Novo Antiquæ Medicinæ Patrono,
In Sapientia Romana
Anatomes Coripheo, & Antecessori primario,
BENEDICTO XIV. Pontifice,
Ecclesiasticæ Ditionis Prothomedico:
Ope sua, & Libris de Praxi Medica
Europæ Academicarum, & Sapientium
æstimationem promerito.

Romæ Æsculapio,
Hispanis Redivivo Apollini:
Tanto Viro

Sapientia, affabilitate, & humanitate cōspicuo,
Honoris, & observantiæ ergo,
Schedulam Monitoriam sacrabat
Valentiæ Ædetanorum Kal. Januar. 1741.

MARIANUS SEGUER M. D.

LECTORI INDUSTRIO, PRUDENTI, & Medicorum versato, sermo sit: praeterea mihi nunquam placuit, nec placebit, longis Auctorum transcriptionibus operam perdere, ita enim à natura constitutus sum, ut observatione morborum, & remediorum, quantum fere valetudo

SALUTEM.

NOvum, ne mireris amice, à felici querula, & à diuturnis morbis penè contritus hujus aetatis Practicis praeferenda, in juvenili aetate detester; ejus missum Lienteriae specificum Tibi pandere specimen dedi superioribus annis in id certum esse comperies, si in memoria Notis ad Encheridion Jacksoni, quam revoces, quae multoties legisti Lienteriae brevibus, sed diligenti observatione prodestinata remedia, in Mercato, Sennertignatis. Tincturam Chinae Mangeti non Riverio, Ettmulario, Sylvio, Doleo, Toesse praefendam ejusdem residuo, pollezio, Mucitano, Allenio, & recentissimaeque illam virtute epileptica, observavi, Sthalio, hujusque Discipulis, Alberti & cum Excellentissimo Mangeto communi Junchero, Nenterio, aliis, Hoffmanni dicavi, Epistola ad ipsum missa anno Boerhavio, Pascolio, & Baglivio: in qua 1733. quam Vir clarissimus dignam jubus universam Medicinam contineri, dicavit, praelo ut sudaret, in Notis ipsius potiora morborum specifica, nullus ad Ettmulerum, Editionis Genevensis, bigo. Perfacile mihi foret ex laudatis Anno 1736. tom. 2. pag. 554. Hanc Chinae epilepticam virtutem uteriori praxi confirmatam, & observationibus aliquibus illustratam, Dissertatione epistolica missi Matritum Regiae Academiae

misse anno 1739. pro adimplendo munere
 ejusdem Sodalis, quam publico commu-
 nicandum spero in Appendice ad Biblio-
 thecam Illustrum Medicorum Maggeni,
 vel supplemento, inter Notitias Medico-
 rum Hispanorum, quas nuper missi Gene-
 vam. Cum autem jusculi Pulli efficaciam
 saepius observatus sim, ut laborantibus
 Lienteria solamen promoveam, & salutem
 hæc communicanda decrevi, Deus enim
 misericordiarum Pater, & totius consola-
 tionis Fons, & boni, qui singulis Medicis
 adloquitur Ecclesiastici 7. v. 29.

*Ne te pigeat visitare infirmum; ex his
 enim in dilectione confirmaveris: quasi in
 preclari visitationis, confirmatam promi-
 teret charitatem, quæ virtutum omnium
 præstantior est, Medicis abunde retribuetur
 si non tantum infirmos visitent, sed effi-
 cationibus remediis, tuto, cito, & jucun-
 de morbos pellere conentur. Ignosce
 quæso tenuitatis nostræ connamen, jube
 & vale.*

S. I.

JUSCULI PULLI DESCRIPTIO.

ULLUM eviscera, ipsique
 adde Rosarum siccarum un-
 ciam unam, vel siccarum, &
 balaustrarum ana unciam se-
 missem, in medio rosarum
 adde pulveris infranotandi, pro adulto
 tres dragmas, duas pro puero grandiori,
 infante, vel minoris ætatis etiam: consu-
 tur sursum, & deorsum pullus, ne inter
 coquendum, rosæ elabantur, quoque pul-
 lum in scutelis duodecim aquæ ad cons-
 umptionem duarum, vel in scutelis quin-
 decim ad eandem consumptionem, pro a-
 dulto in decem & octo, ad decem & sex
 scutelas, quæ contineant aquæ uncias de-
 cem singula: & conserva jusculum cali-
 dum, sine ebullitione ulteriori, imitando
 ollam in aqua calida igni admota.

DE hoc jusculo capiat ager seutelam unam quam primum, singulis binis horis repetendam, præmissa inunctione ad os ventriculi cum unguento Comitesæ vel balsamo catholico, aliove roborante, superimposito cataplasmate, ex mica panis factum cum vino, in quo decocta sint Absinthium, Mentha, Rosæ sicæ, & Balaustricæ, eaque repetantur singulis binis horis, & jusculum exhibeatur. Si dormiat patiens à somno excitetur, & jusculum, inunctio, & cataplasma repetantur, idque continetur donec absumptum sit tota jusculi quantitas, nullo alio interposito jusculo Gallinæ; quod si lientericus debilis admodum sit, propter pergressam nimis evacuationem, nihil impeditur ut in cocleari bino hujus jusculi Confectionis Alchermes completæ, vel incompletæ, prout necessitas urgeat, dragmatibus propinetur, admotis etiam exterioribus

ri-

ribus roborantibus naribus, ut in his casibus fieri solet. Quod si, assumpta tota decocti quantitate, lienteria persistat, repetatur iterum necessum est, eodem ordine proposito. Nec mirum videatur, quod ager à somno excitetur singulis binis horis, pro decocto capiendum; nam somnus frequentissimè decoctum insequens, non à remedio narcotico, & opiato admixto provenit, sed à mirabili, naturæque amica jusculi bonitate: unde spes conciliandi iterum somnum, novo jusculo, provocat, & movet, ut ager à somno excitetur novo jusculo conciliaturo. Quamquam fere omnes Practici oppositum sentiant, innixi prologo illo vero: quod somnus omnes excretiones moderatur præter sanguinis, & sudoris; totum hoc comprobante experientia, quæ optima est Magistra, & ubique, quavis humana auctoritate seposita, sequenda.

Hac methodo non tantum fera illa sitis, qua lienterici torquentur, sine potus solamine mitigatur, sed subsequentibus

una,

una, vel altera alvi egestione, lenteria laxitate, sive ab aphnis ventriculi, & incessat, agerque frequentissime convulsivum, vel hectica harum partium inscit. Peracto iusculi usu, semel, aut bis temperie proveniat; subsequantur ve febre ut opus fuerit, iusculum primum Galbrem hecticam confirmatam, vel Pthism, linæ capiat.

§. III.

QUIBUS CONVENIAT.

IN diarrhœa cruda, & lenteria præcipue in quibus ventriculi, & intestinorum fibræ crispatae sunt, aut levi inflammatio

ne tenentur à catharro: vide Boerhaav *Praxim Medicam*, part. 3. pag. 350. quæ omnium malius de Diarrhœa scripsit, deliquidis quidem, sed sinceris omnino, & vinum fere medicamen existit, item quæ crudo lixivio tam germanas, & similes, do ab humoribus acerbis fibrilas stimulat, quam lac lacti; quas ex observatione Calantibus ad expulsionem, quod ex ingenti Pisonis notavimus in declinatione Effiti, & aliquali dolore ventriculi cognoscitur, ut optime notat Gallorum Hippocrates Duretus super Hollerit *Praxim* salutares, & criticæ, & minime cohiben-
adnotatione, pag. 340. editionis in quarto
si autem diarrhœa cruda, & lenteria a
humoribus frigidis, solaque intestinorum

la-

laxitate, sive ab aphnis ventriculi, & intestinorum, vel hectica harum partium inscit. Peracto iusculi usu, semel, aut bis temperie proveniat; subsequantur ve febre ut opus fuerit, iusculum primum Galbrem hecticam confirmatam, vel Pthism, linæ capiat. alium ve immedicabilem morbum, his in casibus, poterit iusculum Pulli evacuationem aliquatenus minorare, inducias ferre, at curationem conciliare nequit: diarrhœis ferosis, biliosis, quoniam his in casibus acrimonia dominatur, medetur, etiam si febris adsit.

§. IV.

Illud cedulo notandum velim, ne Pulli decoctum exhibeatur in dejectionibus omnium malius de Diarrhœa scripsit, deliquidis quidem, sed sinceris omnino, & vinum fere medicamen existit, item quæ crudo lixivio tam germanas, & similes, do ab humoribus acerbis fibrilas stimulat, quam lac lacti; quas ex observatione Calantibus ad expulsionem, quod ex ingenti Pisonis notavimus in declinatione Effiti, & aliquali dolore ventriculi cognoscitur, ut optime notat Gallorum Hippocrates Duretus super Hollerit *Praxim* salutares, & criticæ, & minime cohiben-
adnotatione, pag. 340. editionis in quarto
si autem diarrhœa cruda, & lenteria a
humoribus frigidis, solaque intestinorum

Boer-

Boerhaave jam denato. Si post secundum vel tertium jusculum ager dormiat, siti remittat, etiam si una, vel altera evacuatio subsequatur, continuato juseculi usu frequentissime convalescit ager, ut pluries vidimus.

§. V.

METHODI PROBATIO.

Cum nihil magis agrotantes diarrhoea vel henteria noceat, quam multum est) nihil prestare potui, sed puel- ingurgitati cibis, juseculisque pinguibus ut solide Practici docent insequendo Gra- corum dogmata, non simul jusculum Pul- do, propinato, quamquam lac suggeret, ad Praxim deducere, stipulante experien- tia; deinde quia Sennertus tom. 3. de Lir- zeria, pag. 441. ait: Cibus sit paucus, & ager inediam quantum potest ferat. Paul- Sorbaj cap. de colera, & henteria, pag. 130. suæ Praxis, secundæ editionis, ait: Cibus sit paucus, concoctu facilis, gratus, & as- tringens; ne materia quantitas gravet, & cor- rumpatur: hinc etiam ab Avicenna omni- pro-

prohibetur, & ejus loco rerum fragrantium vel jucundi odores, recreandis viribus aptissimi, substituantur. His innixus rationibus: puel- lum decem mensium febre, & henteria la- borantem, lac sine ulla mutatione tandem per alvum vacuantem, siti maxima, ut vix Mater foemina robusta, beneque ci- bata lactationi sufficeret, methodo usita- ta, ex roborantibus, absorventibus, ni- trosis, juxta Harris methodum (quæ mihi in morbis puerorum curandis instar om- nium fere funeri destinatum jam, decocto Pulli singulis binis horis, laudata metho- do, propinato, quamquam lac suggeret, liberavi.

§. VI.

PULVIS PRO JUSCULO PULLI.

AD compositionem pulveris quod at- tinet, verè artificiosam esse, & in- dicationes quæ §. III. recensentur adim- plere experientia constat, ipsaque mani- fe-

festabit jusculum Pulli, pulvere adjunctiori demonstrasse. Si autem Lector be-
remedium esse eximium. Unica est ejusmodi velis pulveris, quo Ego utor, pro
preparatio, quæ felleiter adhibetur, non decocto Pulli, doces aliquas petat, re-
ab extero homine communicata, sed emittentur enim continuo.

manuscripto Codice Ludovici Collado

Medici Valentini anno 1570. celeberrima
desumpta, & nostris temporibus ad pra-
ximum tuto deducta (de ejus erga tempu-
blicam medicam meritis, & practica scilicet, inductaque blanda laxitate in ven-
citate vide Mangetum in *Bibl. Hist. Medic.* & intestinis, sive id eveniat ra-
diorum, tom. 1. part. 2. pag. 100. Rodione jusculi diluentis, sive ratione pul-
guezium in *Bibl. Valentina*, pag. 297. col. 1. roborantis, & tonum visceribus re-
& Notitias nostras Medicorum Hispan. diluentis, nondum ariolari possum? De-
supplem. ad *Bibl. Manger.* edendas) hæc æque si in pueris, aliisque abdominis in-
nobis aliquatenus audiri juxta Stahlian præmescentiam usus jusculi Pulli creet, aut
xim, decoctum Pulli constituit adimplenda parces fluat, silente alvo, jusculi be-
mentem Hippocratis 6. *Aphor. sent. 1. & illi* efficio: tunc hæ partes oleo absinti, &
2. *Epidem. sect. 2. sent. 22.* & Vallesii comæcarum lauri inungantur, vel oleis Scor-
mentatoris sententiæ maxime. Sapienti sat.

§. VII.

Nec mihi grave foret utramque pul-
veris compositionem manifestare
justis tamen de causis, silentio prætereo
contentus unice jusculi Pulli efficaciam
prio-

§. VIII.

Quomodo jusculum Pulli operetur, si-
ve temperando acres humores, si-
ve roborando solida, fugata crisi-
bilia, inductaque blanda laxitate in ven-
citate vide Mangetum in *Bibl. Hist. Medic.* & intestinis, sive id eveniat ra-
diorum, tom. 1. part. 2. pag. 100. Rodione jusculi diluentis, sive ratione pul-
guezium in *Bibl. Valentina*, pag. 297. col. 1. roborantis, & tonum visceribus re-
& Notitias nostras Medicorum Hispan. diluentis, nondum ariolari possum? De-
supplem. ad *Bibl. Manger.* edendas) hæc æque si in pueris, aliisque abdominis in-
nobis aliquatenus audiri juxta Stahlian præmescentiam usus jusculi Pulli creet, aut
xim, decoctum Pulli constituit adimplenda parces fluat, silente alvo, jusculi be-
mentem Hippocratis 6. *Aphor. sent. 1. & illi* efficio: tunc hæ partes oleo absinti, &
2. *Epidem. sect. 2. sent. 22.* & Vallesii comæcarum lauri inungantur, vel oleis Scor-
mentatoris sententiæ maxime. Sapienti sat.

EPILOGUS.

Dixi, Scheda hac, quæ alii sanctori
silentii peplo, & in arcanis imbol-
ven-

venda senserent, eoque magis, quod ha-
 talia, non ludendo, sed attenta sagax
 & multiplici observatione didici, Practi-
 corumque lectione assidua. Ast plus ap-
 Nos obtinet Dei Optimi Maximi, quam
 respicimus, & devotè veneramur glori-
 proximique salus, quam quorundam elum-
 bium numorum cupiditas. Rogo autem
 Lectorem, ut sequentia seriò pensitet,
 valeat.

BEatus ille qui procul negotiis,
 Et otiosis curiositatibus,
 Et vanitate propriæ scientiæ,
 Et irritæ artis gloria, & jactantia,
 Et aucupanda sordide pecunia,
 Prudenter induxit lubens mentem suam
 SUMMÆ SAPIENTIÆ sacras Leges sequi
 Quas si vereri discet, in tacito sinu,
 Ejus benignitate gaudebit frui,
 Scientia, atque conscientia satur:
 Et serviendi proximo verè potens,
 Aut gratitudinem feret, aut merebitur.
 Quisquis secus faxit, DEUS vindex erit.